Informatiedocument Landbouwhuisdieren

Datum: 3 november 2025

Aanleiding

Om in aanmerking te komen voor een vergoeding vanuit één van de vrijwillige beëindigingsregelingen (Lbv en Lbv-plus) is het vereist dat alle landbouwhuisdieren verwijderd zijn van het bedrijf.

Vraagstelling

- **Welke dieren vallen onder landbouwhuisdieren?**
- **Zijn er mogelijkheden om een beperkt aantal dieren (hobbymatig) te houden?**

Dit document gaat in op deze en andere vragen rondom landbouwhuisdieren in relatie tot de vrijwillige beëindigingsregelingen.

Inhoudsopgave

1. Definitie 2
1.1 Uitleg 2
2. Landbouwhuisdieren in de beëindigingsregeling 2
3. Veehouderijlocatie beëindigd: kan ik toch nog dieren houden? 3
3.1 Omzetten naar particulier? 3
3.2 Hobbymatig houden van dieren 3
3.2.1 Kernactiviteit 3
3.2.2 Maximum aantallen volgens het Besluit Activiteiten Leefomgeving 3
3.2.3 Lokaal beleid gemeente of provincie 4
4. Verbod verplaatsen onderneming andere locatie 4
5. Bronnenlijst en handige links 5

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.

1. Definitie

De Lbv en Lbv-plus-regelingen houden dezelfde definitie van landbouwhuisdieren aan als in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Volgens de regelingen moeten **alle** landbouwhuisdieren van de desbetreffende locatie verwijderd worden als voorwaarde voor de betaling aan de ondernemer. Dit betekent daarmee ook dat de dierlocatie UBN (Uniek bedrijfsnummer) gewijzigd zal moeten worden.

Definitie Landbouwhuisdier: zoogdier of vogel voor de productie van vlees, eieren, melk, wol of veren of een paard of pony voor het fokken.

Deze begripsbepaling staat in bijlage I bij het besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

1.1 Uitleg
Alle dieren die onderdeel zijn van de productieketen, vallen onder het begrip landbouwhuisdier. Een voorbeeld daarvan zijn zogeheten moederdieren.

In de nota van toelichting bij het Bal staat*: "Landbouwhuisdieren zijn zoogdieren of vogels die worden gehouden voor de productie van vlees, eieren, melk, wol, pels of veren (bijvoorbeeld rundvee, schapen, geiten, varkens, kippen, kalkoenen, ganzen, eenden, pelsdieren, konijnen, parelhoenders, struisvogels, waterbuffels, herten, lama's of fazanten) of paarden of pony's die worden gehouden voor het fokken. Ook als dieren primair worden gehouden voor het vermeerderen van landbouwhuisdieren, zoals bijvoorbeeld zeugen en (groot)ouderdieren in de pluimveehouderij, valt dit onder de begripsomschrijving, omdat het uiteindelijke doel is de productie van de genoemde dierlijke producten. Het begrip productie heeft naar zijn aard alleen betrekking op bedrijfsmatige activiteiten. Daarom vallen dieren die hobbymatig worden gehouden, gezelschapsdieren, etc. niet onder het begrip landbouwhuisdier. Het kan voorkomen dat dieren in het ene geval wel als landbouwhuisdier worden gehouden en in het andere geval niet. Bijvoorbeeld herten. De herten kunnen voor het vlees worden gehouden; dan zijn het landbouwhuisdieren. Worden de herten voor de sier gehouden, dan zijn het geen landbouwhuisdieren. Wormen, kokkels, vissen, bijen, siervogels en manegepaarden zijn bijvoorbeeld geen landbouwhuisdieren."* (IPLO, 2024).

2. Landbouwhuisdieren in de beëindigingsregeling

Een van de criteria voor subsidieverstrekking is een onomkeerbare sluiting van de veehouderijlocatie zoals bedoeld in artikel 4. Een onderdeel hiervan is het niet langer houden van landbouwhuisdieren op de locatie.

In de overeenkomst staat dat de veehouder – om voor deze subsidie in aanmerking te komen - zich aan de volgende voorwaarden moet houden:

- Niet langer op de locatie landbouwhuisdieren te houden, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband;
- Zeker te stellen dat na al dan niet tijdelijke overdracht of ingebruikneming van de locatie of een deel daarvan aan een verkrijger of gebruiker evenmin op die locatie landbouwhuisdieren worden gehouden;
- Niet op een andere locatie in Nederland of een andere lidstaat van de Europese Unie dezelfde diersoorten met productierecht te gaan houden die werden gehouden op de locatie die met subsidie op grond van deze regeling is gesloten, noch als persoon, noch tezamen met anderen in de vorm van een rechtspersoon of samenwerkingsverband.

Nadat de dieren en dierlijke meststoffen zijn verwijderd en (onderdelen van) de stallen zijn gesloopt en dit is gecontroleerd, ontvangt de ondernemer het voorschot. Na deze stap is het aan de gemeente en/of provincie om te bepalen wat de ondernemer mag terugplaatsen.

In het kader van de onomkeerbare beëindiging van de veehouderijlocatie moet de ondernemer daarnaast de milieu- en natuurvergunningen die betrekking hebben op het houden van landbouwhuisdieren laten intrekken of aanpassen. Dit gebeurt via een verzoek aan het bevoegde gezag, doorgaans de gemeente of provincie.

Ook is de ondernemer verplicht mee te werken aan een wijziging van het bestemmingsplan. De agrarische bestemming met veehouderijmogelijkheid moet worden aangepast naar een andere bestemming, zoals natuur, wonen of agrarisch zonder veehouderij. Dit zorgt ervoor dat het houden van landbouwhuisdieren op deze locatie planologisch onmogelijk wordt gemaakt.

3. Veehouderijlocatie beëindigd: kan ik toch nog dieren houden?

Hoewel het op basis van de regeling niet meer is toegestaan om bedrijfsmatig landbouwhuisdieren terug te zetten op de locatie, gelden er andere regels voor het hobbymatig of particulier houden van landbouwhuisdieren. De mogelijkheden hiervoor zijn afhankelijk van het nieuwe bestemmingsplan en eventuele lokale beleidsregels van de gemeente.

3.1 Omzetten naar particulier?

Mag een ondernemer een deel van zijn dieren eerst omzetten naar particulier zodat ze niet afgevoerd hoeven te worden voor de regeling? Nee, een ondernemer mag niet (een deel van) zijn veestapel eerst omzetten naar particulier om te voorkomen dat ze afgevoerd hoeven te worden voor de Lbv-regelingen. De voorwaarden voor beide regelingen stellen expliciet dat er na de onomkeerbare sluiting van de veehouderijlocatie geen landbouwhuisdieren meer op de locatie gehouden mogen worden. Het is na deelname wel toegestaan hobbymatig diersoorten zoals melkvee, kippen, kalkoenen, schapen, geiten en varkens te houden. Deze worden gehouden op een UBN wat geregistreerd staat op je Burgerservicenummer (BSN) en de aantallen daarvoor worden bepaald door de gemeente.

3.2 Hobbymatig houden van dieren

Een dier dat niet voor productiedoeleinden of fokken wordt gehouden zoals bedoeld in de definitie, valt niet onder een milieubelastende activiteit. Er is dan sprake van het hobbymatig houden van dieren, en geen sprake meer van "landbouwhuisdieren". Dat geldt bijvoorbeeld voor schapen die hobbymatig door particulieren wordt gehouden, manegepaarden en pensionpaarden.

3.2.1 Kernactiviteit

Het houden van deze dieren mag dan niet functioneel ondersteunend zijn aan de kernactiviteit. (IPLO, 2024). Functioneel Ondersteunende Activiteiten (Foa) "*zijn milieubelastende activiteiten op dezelfde locatie, die de functie van de kernactiviteit ondersteunen. Meestal zijn Foa onderdeel van de milieubelastende activiteit. Foa kunnen activiteiten uit hoofdstuk 3 en 4 van het Bal zijn. Maar het kunnen ook activiteiten zijn waarvoor het Bal geen specifieke regels stelt. [...] Een activiteit die niet helpt bij het doel (de functie) van de kernactiviteit, is geen Foa. Denk aan een veehouder die een schuur verhuurt voor de opslag van caravans. Het verhuren van caravans helpt niet bij het houden van vee, dus het is geen Foa.*" (De aanwijzing van milieubelastende activiteiten- in het Bal | Informatiepunt Leefomgeving).

3.2.2 Maximum aantallen volgens het Besluit Activiteiten Leefomgeving

Het Bal geeft een maximumaantal landbouwhuisdieren aan. Dit zijn aantallen die gemeente/provincie aan kunnen houden, maar bevoegd gezag mag hiervan besluiten af te wijken.

Het Bal (artikel 3.200, tweede lid) geeft aan dat het houden van landbouwhuisdieren wordt gezien als milieubelastende activiteit, behalve wanneer het gaat om het houden van maximaal:

- 10 stuks rundvee die als landbouwhuisdieren worden gehouden;
- 15 varkens die als landbouwhuisdieren worden gehouden;
- 350 kippen die als landbouwhuisdieren worden gehouden; en
- 25 overige landbouwhuisdieren.

Er zijn een aantal mogelijkheden wanneer landbouwhuisdieren niet worden gezien als een milieubelastende activiteit, ook als het gaat om grotere aantallen dan gemeld worden in het Bal. De mogelijkheden zijn:

- Voor natuurbeheer of beheer van de openbare ruimte;
- Voor educatieve doeleinden;

- Bij onderzoeksinstellingen.

3.2.3 Lokaal beleid gemeente of provincie

Zowel provincies als gemeenten kunnen afwijken van de aantallen die in het Bal zijn opgenomen als het om veehouderij gaat. Deze afwijkende regels kunnen zowel strenger (minder dieren toegestaan) als in zeer beperkte mate, en onder specifieke voorwaarden, minder streng zijn dan de nationale regels in het Bal, al ligt de nadruk doorgaans op het aanscherpen van de normen om lokale belangen te beschermen. Provincies nemen dergelijke afwijkende regels op in de provinciale omgevingsverordening, waarin ze instructieregels kunnen geven aan gemeenten. Gemeenten verwerken deze en eventuele eigen, aanvullende regels in het omgevingsplan. Gemeenten of provincies kunnen dus van de Bal afwijken met lokaal beleid. Mochten gemeenten of provincies dit niet hebben, dan geldt het Bal. De regels van de Lbv (-plus) regeling zijn altijd overheersend. Dit betekent dat een ondernemer die meedoet aan de regelingen altijd zijn landbouwhuisdieren volledig dient af te voeren voordat hij recht heeft op betaling. Het gaat om alle landbouwhuisdieren, dus ook landbouwhuisdieren buiten de kernactiviteit om. Het onderscheid zit vooral in de uitleg van het begrip 'landbouwhuisdieren' in de regeling: zoogdier of vogel voor de productie van vlees, eieren, melk, wol of veren of een paard of pony voor het fokken.

Als er bijvoorbeeld enkele dieren gehouden waar geen sprake is van productie, dan kan dit als hobbymatig aangemerkt worden. Het is uiteraard van belang dat ook het bevoegde gezag hiermee instemt.

4. Verbod verplaatsen onderneming andere locatie

Een veehouder die meedoet aan de Lbv-regeling met een of meerdere locaties mag op zijn overige locaties of nieuwe locaties niet doorstarten. Dit betekent dat een veehouder, als deze stopt met het houden van melkvee op de ene locatie, niet op een andere locatie zijn melkveehouderij mag voortzetten. Wel mag de veehouder indien hij op andere locaties al bezig was met melkveehouderij of vee met andere productiedoeleinden, deze activiteiten voortzetten. Ook mag een veehouder een doorstart maken op een andere locatie met een ander type vee dan dat onder de regeling valt. Dit verbod geldt zowel binnen Nederland als binnen de gehele Europese Unie.

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.

5. Bronnenlijst en handige links

- Informatiepunt Leefomgeving. (2024). Hobbymatig houden van dieren. Geraadpleegd op 9 december 2024, van https://iplo.nl/thema/praktijksituaties/veehouderijen/hobbymatig-houden-dieren/
- Informatiepunt Leefomgeving (2024). Landbouwhuisdier. Geraadpleegd op 28 november 2024, van https://iplo.nl/regelgeving/woordenlijst/landbouwhuisdier
- Provincie Fryslân. (2022). *Beleidsregels hobbymatig houden van dieren*. Geraadpleegd op 9 december 2024, van https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR680653/#hoofdstuk_3
- Dierlocatie UBN registreren en wijzigen | RVO.nl
- Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) | RVO.nl
- De aanwijzing van milieubelastende activiteiten- in het Bal | Informatiepunt Leefomgeving

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.